

Emerytury i renty dla osób, które pracowały w Mołdawii

Spis treści

Do kogo skierowana jest ulotka	4
Która instytucja przyzna Ci emeryturę lub rentę, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii	4
Na jakich zasadach przyznamy Ci emeryturę z ZUS, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii	4
Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się przed 1949 rokiem	4
Czy doliczymy Ci do stażu ubezpieczeniowego w Polsce okresy ubezpieczenia w Mołdawii	5
Czy okresy ubezpieczenia w Mołdawii mają wpływ na wysokość emerytury	6
Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się po 1948 roku	7
Czy doliczymy Ci do emerytury okresy ubezpieczenia w Mołdawii	7
Jak obliczymy wysokość Twojej emerytury	7
Jak ustalimy Ci emeryturę, jeśli pracowałeś w szczególnych warunkach w Polsce i w Mołdawii	8
Jak ustalimy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii	8
Czy do renty z tytułu niezdolności do pracy uwzględnimy okresy ubezpieczenia w Mołdawii	9
Jak obliczymy wysokość renty, jeśli uwzględnimy okresy ubezpieczenia w Mołdawii	10
Co się dzieje, jeśli staniesz się niezdolny do pracy w czasie, gdy byłeś ubezpieczony w Mołdawii	11
Czy musisz przyjechać do Polski na badanie przez lekarza orzecznika ZUS	11
Czy możesz ubiegać się o rentę z tytułu niezdolności do pracy z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej	12
Jak ustalimy Ci rentę rodzinną, jeśli Twój bliski pracował w Polsce i w Mołdawii	12
Kto może otrzymać rentę rodzinną z ZUS	12
Jak ustalimy rentę rodzinną po osobie, która pracowała w Mołdawii	12
W jakiej wysokości będziemy wypłacali Ci rentę rodzinną	13
Czy możesz ubiegać się o rentę rodzinną z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej	14
Kiedy przysługuje Ci renta z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej	14

Gdzie złożyć wniosek o świadczenie i jak go sporządzić	14
Gdzie będziemy rozpatrywać Twój wniosek	15
Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce	15
Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce	16
Jakie dokumenty dołączyć do wniosku	16
Co się dalej dzieje z Twoim wnioskiem	17
Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Mołdawii	17
Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Mołdawii	17
Gdzie znajdziesz potrzebne druki	18
Gdzie możesz szukać dokumentów potwierdzających zatrudnienie w Polsce	18
Jak będziemy wypłacać Ci emeryturę lub rentę, jeśli mieszkasz w Mołdawii	19
Czy jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce, jeśli mieszkasz w Mołdawii	19
Czy musisz rozwiązać umowę o pracę w Mołdawii, aby otrzymać emeryturę lub rentę z ZUS	20
Czy zawiesimy lub zmniejszymy Twoje świadczenie, jeśli pracujesz w Mołdawii	20
Które świadczenia możemy zawiesić lub zmniejszyć	20
Jakie zarobki spowodują, że zmniejszymy lub zawiesimy świadczenie	20
Kiedy nie zmniejszymy Twojej emerytury lub renty	21
Jakie informacje musisz nam przekazywać, jeśli mieszkasz w Mołdawii	21
Oświadczenie emeryta lub rencisty	22
Gdzie możesz uzyskać więcej informacji	22
Podstawa prawna	23

Pracowałeś w Polsce i w Mołdawii i chcesz otrzymać emeryturę lub rentę? Dowiedz się, jakie korzyści wynikają dla Ciebie z umowy o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Mołdawią.

Do kogo skierowana jest ulotka

1 grudnia 2014 roku weszła w życie umowa o zabezpieczeniu społecznym między Polską a Mołdawią [1]. W ulotce znajdziesz informacje o zasadach, na jakich mogą starać się o emerytury i renty osoby, które pracowały w Polsce i w Mołdawii.

Która instytucja przyzna Ci emeryturę lub rentę, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii

Jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii, możesz otrzymywać dwie emerytury lub renty – od nas i z instytucji ubezpieczeniowej Mołdawii. Musisz jednak spełnić warunki do przyznania tych świadczeń, które są określone w przepisach tych państw.

WAŻNE!

My wypłacimy Ci emeryturę lub rentę za okresy ubezpieczenia w Polsce, natomiast mołdawska instytucja wypłaci Ci świadczenie za okresy pracy w Mołdawii.

Na jakich zasadach przyznamy Ci emeryturę z ZUS, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii

Warunki, jakie musisz spełnić, aby uzyskać emeryturę, zależą od tego, czy urodziłeś się przed 1949 rokiem czy po 1948 roku.

Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się przed 1949 rokiem

Jeśli urodziłeś się przed 1949 rokiem, to jesteś już w wieku emerytalnym, który w Polsce wynosi 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Przyznamy Ci emeryturę, jeśli udowodnisz wymagany staż ubezpieczeniowy.

Wymagany do emerytury staż ubezpieczeniowy (czyli tzw. okresy składkowe i nieskładkowe) wynosi:

- 20 lat dla kobiet,
- 25 lat dla mężczyzn.

Jeśli nie możesz udokumentować tak długiego stażu, to przyznamy Ci emeryturę, jeśli Twój staż wynosi co najmniej:

- 15 lat dla kobiet,
- 20 lat dla mężczyzn.

Jednak jeśli tak przyznana emerytura będzie niższa od kwoty emerytury minimalnej, to w tej sytuacji nie podwyższymy Ci jej do tej kwoty.

Czy doliczymy Ci do stażu ubezpieczeniowego w Polsce okresy ubezpieczenia w Mołdawii

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce wynosi 12 miesięcy lub więcej, ale jest za krótki do przyznania emerytury, to do polskich okresów doliczymy Twoje okresy ubezpieczenia w Mołdawii.

Jeżeli po dodaniu polskich i mołdawskich okresów Twój staż ubezpieczeniowy nadal będzie za krótki, abyśmy mogli Ci przyznać polską emeryturę, doliczymy Ci okresy ubezpieczenia z innych państw, w których pracowałeś. Możemy doliczyć okresy z państw, z którymi Polska i Mołdawia zawarły umowę o zabezpieczeniu społecznym. Są to:

- Austria,
- Belgia,
- Bułgaria,
- Czechy,
- Estonia,
- Litwa,
- Luksemburg,
- Portugalia,
- Rumunia,
- Ukraina,
- Węgry.

WAŻNE!

Doliczymy Twoje zagraniczne okresy ubezpieczenia pod warunkiem, że nie pokrywają się one z polskimi okresami.

Przykład

Grzegorz urodził się w 1948 roku. Pracował 16 lat w Polsce, a od 10 lat pracuje w Mołdawii. Jako mężczyzna urodzony przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 25 lat stażu ubezpieczeniowego, żeby dostać emeryturę z ZUS. Okres ubezpieczenia w Polsce jest więc zbyt krótki. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczeniowego Grzegorza doliczymy 10 lat jego pracy w Mołdawii. W ten sposób Grzegorz uzyska emeryturę z ZUS.

WAŻNE!

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce wystarczy do przyznania emerytury z ZUS, to nie ma potrzeby, żeby doliczać Twoje zagraniczne okresy pracy.

Przykład

Danuta urodziła się w 1948 roku. Pracowała 21 lat w Polsce i 14 lat w Mołdawii. Jako kobieta urodzona przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 20 lat stażu ubezpieczenia, aby otrzymać emeryturę z ZUS. Okres ubezpieczenia Danuty w Polsce wystarczy, abyśmy przyznali jej emeryturę. Dlatego nie ma potrzeby, żeby doliczyć jej okresy pracy za granicą do polskiego stażu ubezpieczeniowego.

Czy okresy ubezpieczenia w Mołdawii mają wpływ na wysokość emerytury

Jeżeli Twój polski staż ubezpieczeniowy był za krótki, abyśmy przyznali Ci emeryturę, i musieliśmy doliczyć okresy ubezpieczenia w Mołdawii, to uwzględnimy je również do obliczenia wysokości polskiej emerytury. Emeryturę obliczymy w proporcji – jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i zagranicznych okresów ubezpieczenia. Będziemy wypłacać emeryturę tylko za staż ubezpieczeniowy w Polsce. Za pracę w Mołdawii możesz otrzymać emeryturę z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przykład

Stanisław urodził się w 1948 roku. Pracował 16 lat w Polsce i 20 lat w Mołdawii. Jako mężczyzna urodzony przed 1949 rokiem musi mieć co najmniej 25 lat stażu ubezpieczenia, żeby dostać emeryturę z ZUS. Okres ubezpieczenia Stanisława w Polsce jest za krótki, abyśmy przyznali mu emeryturę. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczenia doliczymy 20 lat pracy w Mołdawii.

W pierwszej kolejności obliczymy emeryturę, jaką Stanisław otrzymałby w przypadku, gdyby 36 lat przepracował wyłącznie

w Polsce. Następnie pomnożymy tę kwotę przez proporcję polskich okresów ubezpieczenia (16 lat) do sumy polskich i mołdawskich okresów ubezpieczenia (36 lat), czyli $16/36$. W ten sposób obliczymy wysokość emerytury za polskie okresy ubezpieczenia Stanisława. Za pracę w Mołdawii emeryturę będzie wypłacała mołdawska instytucja ubezpieczeniowa.

WAŻNE!

Przy obliczaniu wysokości emerytury weźmiemy pod uwagę tylko Twoje zarobki za pracę w Polsce.

Jak ustalimy Ci emeryturę z ZUS, jeśli urodziłeś się po 1948 roku

Jeśli urodziłeś się po 1948 roku, przyznamy Ci emeryturę, gdy spełnisz następujące warunki:

- osiągniesz powszechny wiek emerytalny, który w Polsce wynosi:
  - 60 lat dla kobiet,
  - 65 lat dla mężczyzn,
- masz opłacone w Polsce składki z tytułu ubezpieczenia społecznego lub ubezpieczenia emerytalnego i ubezpieczeń rentowych przynajmniej za 1 dzień, np. jako pracownik, zleceniobiorca lub jako osoba, która prowadziła działalność pozarolniczą.

Czy doliczymy Ci do emerytury okresy ubezpieczenia w Mołdawii

Długość stażu ubezpieczeniowego nie ma znaczenia dla ustalenia emerytury w powszechnym wieku emerytalnym dla osób, które urodziły się po 1948 roku. Dlatego nie ma potrzeby, abyśmy doliczali Twoje zagraniczne okresy przy przyznawaniu polskiej emerytury.

Jak obliczymy wysokość Twojej emerytury

Aby obliczyć Twoją emeryturę z ZUS, dodamy:

- zwaloryzowane składki na ubezpieczenie emerytalne, które są zapisane na Twoim indywidualnym koncie w ZUS,
- zwaloryzowany kapitał początkowy (ustalony za okresy ubezpieczenia przed 1 stycznia 1999 roku),
- zwaloryzowane środki zapisane na subkoncie w ZUS (w tym również przeniesione z otwartego funduszu emerytalnego).

Następnie podzielimy uzyskaną w ten sposób kwotę przez średnie dalsze trwanie życia. Więcej na ten temat dowiesz się z ulotki *Nowa*

emerytura z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Znajdziesz ją w naszych placówkach i na stronie internetowej www.zus.pl w zakładce [Baza wiedzy] > [Biblioteka ZUS].

Emeryturę przyznamy od miesiąca, w którym złożysz wniosek, jednak nie wcześniej niż od dnia, w którym osiągniesz powszechny wiek emerytalny (60 lat – kobieta i 65 lat – mężczyzna).

Jak ustalimy Ci emeryturę, jeśli pracowałeś w szczególnych warunkach w Polsce i w Mołdawii

Jeśli urodziłeś się po 1948 roku, ale przed 1969 rokiem, możesz uzyskać emeryturę w niższym wieku niż 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn. Musisz jednak spełnić dodatkowe warunki dotyczące ogólnego stażu ubezpieczenia, w tym stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (np. jako nauczyciel, górnik, marynarz).

Jeśli Twój polski staż ubezpieczenia jest za krótki, abyśmy mogli przyznać Ci wcześniejszą emeryturę, doliczymy Twoje okresy pracy w Mołdawii. Mołdawskie okresy ubezpieczenia możemy doliczyć do Twojego:

- ogólnego stażu ubezpieczenia,
- stażu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

WAŻNE!

Uwzględnimy Twoje zagraniczne okresy pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze pod warunkiem, że taką pracę wykonywałeś również w Polsce.

Jak ustalimy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii

Przyznamy Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS, jeśli spełnisz łącznie następujące warunki:

- 1) zostaniesz uznany za niezdolnego do pracy (orzeczenie o Twojej niezdolności do pracy musi wydać lekarz orzecznik ZUS);
- 2) masz wymagany staż ubezpieczeniowy, którego długość zależy od wieku, w którym powstała Twoja niezdolność do pracy:
  - 1 rok stażu – jeśli niezdolność do pracy powstała, zanim skończyłeś 20 lat,
  - 2 lata – jeśli miałeś wtedy od 20 do 22 lat,
  - 3 lata – jeśli miałeś wtedy od 22 do 25 lat,

- 4 lata – jeśli miałeś wtedy od 25 do 30 lat,
  - 5 lat – jeśli miałeś wtedy powyżej 30 lat, przy czym okres ten musi przypadać w ciągu ostatnich 10 lat:
    - przed dniem, w którym zgłosiłeś wniosek o rentę lub
    - przed dniem, w którym powstała Twoja niezdolność do pracy;
- 3) stałeś się niezdolny do pracy w trakcie któregoś z okresów wymaganych w polskich przepisach albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od zakończenia takiego okresu. Może być to m.in. okres ubezpieczenia (np. zatrudnienia w ramach umowy o pracę lub umowy zlecenia, prowadzenia własnej firmy), okres pobierania zasiłku dla bezrobotnych albo zasiłku chorobowego lub okres urlopu wychowawczego.
- Ten wymóg nie obowiązuje, jeśli spełnisz łącznie dwa warunki:
- jesteś całkowicie niezdolny do pracy,
  - masz co najmniej:
    - 20 lat stażu ubezpieczeniowego – jeśli jesteś kobietą,
    - 25 lat stażu ubezpieczeniowego – jeśli jesteś mężczyzną;
- 4) nie masz prawa do emerytury z ZUS lub nie spełniasz warunków do jej przyznania.

WAŻNE!

Jeśli stałeś się niezdolny do pracy po ukończeniu 30 lat, nie musisz mieć 5 lat stażu ubezpieczeniowego w ciągu ostatnich 10 lat przed zgłoszeniem wniosku lub powstaniem niezdolności do pracy, o ile spełniasz oba poniższe warunki:

- jesteś całkowicie niezdolny do pracy,
- możesz udowodnić 25 (kobieta) lub 30 (mężczyzna) lat składkowych (nie bierzemy tu pod uwagę lat nieskładkowych).

Czy do renty z tytułu niezdolności do pracy uwzględnimy okresy ubezpieczenia w Mołdawii

Jeśli Twój staż ubezpieczeniowy w Polsce jest za krótki, abyśmy przyznali Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, ale wynosi on przynajmniej 12 miesięcy, to do polskich okresów doliczymy Twoje okresy ubezpieczenia w Mołdawii.

Jeżeli, po dodaniu polskich i mołdawskich okresów, Twój staż ubezpieczeniowy będzie nadal za krótki do przyznania polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy, to doliczymy Ci okresy ubezpieczenia z innych państw, w których pracowałeś. Możemy

doliczyć okresy z państw, z którymi Polska i Mołdawia zawarły umowę o zabezpieczeniu społecznym. Są to:

- Austria,
- Belgia,
- Bułgaria,
- Czechy,
- Estonia,
- Litwa,
- Luksemburg,
- Portugalia,
- Rumunia,
- Ukraina,
- Węgry.

WAŻNE!

Doliczymy tylko te zagraniczne okresy ubezpieczenia, które nie pokrywają się z Twoimi polskimi okresami ubezpieczenia.

Przykład

Jolanta ma 34 lata. Od pół roku przebywa na zasiłku chorobowym. W związku z postępującą chorobą wystąpiła do nas o rentę z tytułu niezdolności do pracy. Lekarz orzecznik ZUS orzekł, że Jolanta jest częściowo niezdolna do pracy. W ciągu ostatnich 10 lat Jolanta pracowała:

- w Polsce – 3 lata,
- w Mołdawii – 4 lata.

Jolanta powinna wykazać 5 lat stażu ubezpieczeniowego w ostatnim dziesięcioleciu. Okres ubezpieczenia w Polsce jest więc zbyt krótki, aby Jolanta otrzymała rentę z ZUS. Dlatego do polskiego stażu ubezpieczeniowego doliczymy 4 lata pracy w Mołdawii. W ten sposób Jolanta uzyska rentę z tytułu niezdolności do pracy z ZUS.

Jak obliczymy wysokość renty, jeśli uwzględnimy okresy ubezpieczenia w Mołdawii

Jeżeli Twój polski staż ubezpieczeniowy był za krótki, żebyśmy mogli przyznać Ci rentę z tytułu niezdolności do pracy, i musieliśmy doliczyć okresy ubezpieczenia w Mołdawii, to uwzględnimy je również do obliczenia wysokości Twojej renty. Rentę obliczymy w proporcji – jako stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i mołdawskich okresów ubezpieczenia. Będziemy wypłacać rentę tylko za staż ubezpieczeniowy w Polsce.

WAŻNE!

Wysokość Twojej renty z ZUS będzie jednak wynikała tylko z Twoich zarobków za pracę w Polsce.

Co się dzieje, jeśli staniesz się niezdolny do pracy w czasie, gdy byłeś ubezpieczony w Mołdawii

Jeden z warunków przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS jest taki, aby niezdolność do pracy powstała w czasie ubezpieczenia albo w ciągu 18 miesięcy od jego zakończenia. Warunek ten uznamy za spełniony, jeśli stałeś się niezdolny do pracy w czasie, gdy byłeś ubezpieczony w Mołdawii albo w ciągu 18 miesięcy od ustania tego ubezpieczenia.

WAŻNE!

Jeśli zachorujesz w okresie zatrudnienia w Mołdawii i starasz się o rentę z ZUS, to Twoją niezdolność do pracy musi ustalić lekarz orzecznik ZUS.

Przykład

Tomasz ma 42 lata. Od kilku lat pracuje w Mołdawii. W tym czasie zachorował. Złożył wniosek o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS. O świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy wystąpił również do instytucji ubezpieczeniowej w Mołdawii. Niezdolność Tomasza do pracy dla przyznania renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS ustali polski lekarz orzecznik. Natomiast mołdawska instytucja ubezpieczeniowa przyzna Tomaszowi świadczenie rentowe z tytułu niezdolności do pracy na podstawie orzeczenia o niezdolności do pracy wydanego zgodnie z przepisami mołdawskimi.

Czy musisz przejechać do Polski na badanie przez lekarza orzecznika ZUS

Jeśli mieszkasz w Mołdawii, nie musisz przyjeżdżać do Polski na badanie przez lekarza orzecznika ZUS.

Lekarz orzecznik ZUS może wydać orzeczenie o Twojej niezdolności do pracy na podstawie załączonej do wniosku o rentę dokumentacji medycznej.

Jeśli dokumenty medyczne nie wystarczą do wydania orzeczenia, lekarz orzecznik ZUS wystąpi do instytucji rentowej w Mołdawii o wykonanie dodatkowych badań.

Czy możesz ubiegać się o rentę z tytułu niezdolności do pracy z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej

Za okresy pracy w Mołdawii możesz uzyskać świadczenie rentowe z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS nie wpływa na przyznanie świadczenia rentowego z Mołdawii. Możesz więc pobierać dwa świadczenia – z ZUS i z instytucji mołdawskiej – jeżeli spełniasz warunki do przyznania tych świadczeń.

Jak ustalimy Ci rentę rodzinną, jeśli Twój bliski pracował w Polsce i w Mołdawii

Kto może otrzymać rentę rodzinną z ZUS

Do renty rodzinnej mają prawo członkowie rodziny osoby, która w chwili śmierci była w jednej z następujących sytuacji:

- miała ustalone prawo do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy przyznawanej przez ZUS,
- spełniała warunki do uzyskania emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy przyznawanej przez ZUS.

WAŻNE!

Przy ocenie prawa do renty przyjmujemy, że osoba zmarła była całkowicie niezdolna do pracy.

Jak ustalimy rentę rodzinną po osobie, która pracowała w Mołdawii

Jeśli zmarły, po którym ubiegasz się o rentę rodzinną, nie miał wystarczającego stażu ubezpieczenia w Polsce do emerytury lub renty, wówczas doliczymy okresy ubezpieczenia tej osoby w Mołdawii.

Okresy ubezpieczenia w Mołdawii dodamy do polskich okresów ubezpieczenia zmarłego przy ustalaniu prawa do świadczenia, jakie by mu przysługiwało w dniu śmierci na podstawie długości stażu ubezpieczenia, czyli:

- prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy (z ogólnego stanu zdrowia),
- prawo do emerytury dla osób, które urodziły się przed 1949 rokiem,
- prawo do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dla osób, które urodziły się w latach 1949–1968).

W jakiej wysokości będziemy wypłacali Ci rentę rodzinną

Wysokość renty rodzinnej zależy od wysokości świadczenia, które przysługiwałoby zmarłemu. Renta wynosi:

- 85% tego świadczenia – dla jednej osoby uprawnionej,
- 90% tego świadczenia – dla dwóch osób uprawnionych,
- 95% tego świadczenia – dla co najmniej trzech osób uprawnionych.

Jeśli Twój bliski w chwili śmierci spełniał warunki do emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy dopiero po dodaniu mołdawskich okresów ubezpieczenia, obliczymy dla Ciebie rentę rodzinną w proporcji. Oznacza to, że do jej obliczenia ustalimy, jaki jest stosunek polskich okresów ubezpieczenia do sumy polskich i mołdawskich okresów ubezpieczenia.

Wypłacimy Ci rentę rodzinną tylko za polskie okresy ubezpieczenia zmarłego.

WAŻNE!

W Polsce wszystkim uprawnionym członkom rodziny przysługuje jedna renta rodzinna, którą wypłacamy im w równych częściach.

Przykład

Katarzyna (50 lat) po śmierci męża, Mariusza (60 lat), ubiega się o rentę rodzinną dla siebie i 15-letniego syna. Mariusz przed śmiercią nie pobierał renty z tytułu niezdolności do pracy. Pracował w Polsce (4 lata) i w Mołdawii (22 lata). W pierwszej kolejności ustalimy rentę z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwałaby Mariuszowi w dniu śmierci. Ponieważ polski okres ubezpieczenia Mariusza był za krótki do przyznania renty, doliczymy jego mołdawskie okresy ubezpieczenia. W ten sposób ustalimy, że Mariusz w dniu śmierci spełniał warunki do przyznania mu polskiej renty. W pierwszej kolejności obliczymy rentę, którą otrzymałby zmarły, gdyby 26 lat przepracował wyłącznie w Polsce. Następnie tę kwotę pomnożymy przez proporcję polskich okresów ubezpieczenia (4) do sumy polskich i mołdawskich okresów ubezpieczenia (26), czyli $4/26$. Katarzyna i jej syn otrzymają rentę rodzinną wynoszącą 90% renty z tytułu niezdolności do pracy, która przysługiwałaby Mariuszowi. Każde z nich otrzyma $1/2$ tak obliczonej renty. Wypłacimy rentę rodzinną tylko za okres ubezpieczenia Mariusza w Polsce, czyli za 4 lata. Za mołdawskie okresy ubezpieczenia wdowa i jej syn mogą otrzymać mołdawską rentę rodzinną.

Czy możesz ubiegać się o rentę rodzinną z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej

Jeśli osoba, po której ubiegasz się o rentę rodzinną, pracowała w Polsce i w Mołdawii, możesz uzyskać rentę rodzinną także z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej.

Przyznanie renty rodzinnej z ZUS nie wpływa na przyznanie świadczenia rentowego z Mołdawii. Możesz więc pobierać dwa świadczenia – z ZUS i z mołdawskiej instytucji – jeżeli spełniasz warunki do przyznania tych świadczeń.

Kiedy przysługuje Ci renta z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej

Będziemy ustalali Ci prawo do polskiej renty z tytułu niezdolności do pracy oraz do jednorazowego odszkodowania w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową, jeśli byłeś ubezpieczony w Polsce:

- w chwili wypadku przy pracy,
- podczas wykonywania pracy, w wyniku której powstała u Ciebie choroba zawodowa.

Prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy w związku z wypadkiem przy pracy lub chorobą zawodową z ZUS nie zależy od długości stażu ubezpieczeniowego, dlatego przy jej ustalaniu nie będziemy brali po uwagę Twoich mołdawskich okresów ubezpieczenia.

WAŻNE!

Wysokość renty, którą ustala nasza instytucja, obliczamy na podstawie tylko polskich okresów ubezpieczenia.

Gdzie złożyć wniosek o świadczenie i jak go sporządzić

Jeśli pracowałeś w Polsce i w Mołdawii, możesz ubiegać się o emeryturę lub rentę z każdego z tych państw. Nie musisz składać odrębnych wniosków w Polsce i w Mołdawii.

Wniosek złoż w państwie, w którym mieszkasz. Instytucja ubezpieczeniowa tego państwa prześle Twój wniosek o emeryturę lub rentę do instytucji drugiego państwa. Wystarczy więc, że złożysz wszystkie dokumenty do naszej albo do mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej.

WAŻNE!

Data złożenia wniosku w naszej placówce jest datą złożenia wniosku o mołdawskie świadczenie i odwrotnie. Instytucja mołdawska uzna datę złożenia wniosku w Polsce, a my uznamy datę złożenia wniosku w Mołdawii.

Przyjmujemy Twój wniosek wraz z innymi dokumentami, także jeśli są sporządzone w języku urzędowym Mołdawii.

Gdzie będziemy rozpatrywać Twój wniosek

Wnioski o emerytury lub renty osób, które pracowały, pracują lub mieszkają w Mołdawii, rozpatruje:

Zakład Ubezpieczeń Społecznych
Oddział w Rzeszowie
Wydział Realizacji Umów Międzynarodowych
al. Józefa Piłsudskiego 12
35-075 Rzeszów

Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce

Jeśli mieszkasz w Polsce, wniosek możesz złożyć:

- w Oddziale ZUS w Rzeszowie, który będzie rozpatrywał Twój wniosek,
- w tej naszej placówce, która jest najbliższym Twojemu miejscu zamieszkania; wówczas ta placówka prześle Twój wniosek do Oddziału ZUS w Rzeszowie,
- przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS) – na www.zus.pl. Żeby to zrobić, musisz mieć konto na PUE ZUS i profil zaufany na stronie pz.gov.pl lub bezpieczny podpis elektroniczny. Jednakże dokumenty, które dołączasz do wniosku, złoż w formie papierowej w naszej placówce albo wyślij je pocztą.

Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Polsce

Wypełnij właściwy formularz o świadczenie z ZUS:

- EMP – Wniosek o emeryturę,
- ERN – Wniosek o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
- ERR – Wniosek o rentę rodzinną.

Jakie dokumenty dołączyć do wniosku

Do wniosku o emeryturę lub rentę dołącz dokumenty, które uzasadniają przyznanie Ci tego świadczenia z ZUS i posłużą do wycienienia jego wysokości, m.in.:

- zaświadczenia pracodawców albo świadectwa pracy potwierdzające okresy składkowe i nieskładkowe w Polsce,
- zaświadczenia pracodawców albo świadectwa pracy potwierdzające wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (w Polsce i w Mołdawii),
- zaświadczenia pracodawców potwierdzające okresy zatrudnienia i wysokość wynagrodzenia, które stanowiło podstawę wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w Polsce (może być wystawione na druku ZUS Rp-7),
- legitymację ubezpieczeniową, która zawiera wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości zarobków w Polsce,
- zaświadczenie szkoły wyższej potwierdzające okres nauki i programowy tok jej trwania,
- książeczkę wojskową lub zaświadczenie z Wojskowej Komendy Uzuppełnień o okresie czynnej służby wojskowej,
- odpisy aktów urodzenia dzieci.

Do wniosku o rentę z tytułu niezdolności do pracy dołącz dodatkowo:

- zaświadczenie o stanie zdrowia, które lekarz może wystawić na druku OL-9,
- wywiad zawodowy, który sporządza płatnik składek na formularzu OL-10 – jeśli nadal jesteś zatrudniony.

Wypełnij również formularz o świadczenie z mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej:

- MD-PL 4 – Wniosek o przyznanie mołdawskiej emerytury/ renty,
- MD-PL 5 – Wniosek o przyznanie mołdawskiej renty rodzinnej.

WAŻNE!

Do wniosku o emeryturę lub rentę z Mołdawii dołącz dokumenty, które uzasadniają przyznanie i wyliczenie Ci tego świadczenia z Mołdawii.

Co się dalej dzieje z Twoim wnioskiem

Na podstawie dokumentów, które nam prześlesz, rozpatrzemy Twój wniosek o emeryturę lub rentę z ZUS.

Przekażemy też Twój wniosek o świadczenie mołdawskie i dokumenty, które do niego załączyłeś, do mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej. Instytucja mołdawska rozpatrzy Twój wniosek na podstawie swoich krajowych przepisów i przyśle Ci decyzję o emeryturze lub rencie.

Gdzie złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Mołdawii

Jeśli mieszkasz w Mołdawii, wniosek o emeryturę lub rentę z ZUS złóż w:

Narodowej Kasie Ubezpieczeń Społecznych Mołdawii
(Casa Națională de Asigurări Sociale – CNAS)
Gheorghe Tudor, 3
MD-2028, Kiszyniów
Mołdawia

Na jakim formularzu złożyć wniosek, jeśli mieszkasz w Mołdawii

Wypełnij jeden z poniższych wniosków:

- PL-MD 4 – Wniosek o polską emeryturę/ rentę z tytułu niezdolności do pracy,
- PL-MD 5 – Wniosek o polską rentę rodzinną.

Do wniosku dołącz dokumenty potwierdzające polskie okresy ubezpieczenia (okresy składkowe i nieskładkowe) i wysokość wynagrodzenia, które otrzymywałeś w Polsce (czyli dokumenty, które składają wnioskodawcy mieszkający w Polsce – patrz str. 16).

Do wniosku o przyznanie renty z tytułu niezdolności do pracy z ZUS dołącz dokumentację medyczną.

WAŻNE!

We wniosku wpisz swoje dane identyfikacyjne, m.in. numer PESEL. Jeżeli go nie masz, wpisz serię i numer dowodu osobistego lub paszportu (może być zagraniczny). Podaj nam również polski numer NIP, jeśli jest to Twój identyfikator podatkowy.

Gdzie znajdziesz potrzebne druki

Formularze wniosków o polskie i mołdawskie świadczenia dostępne są:

- w salach obsługi klientów w naszych placówkach,
- na naszej stronie internetowej www.zus.pl w zakładce [Wzory formularzy],
- na stronie internetowej mołdawskiej instytucji ubezpieczeniowej www.cnas.md.

Gdzie możesz szukać dokumentów potwierdzających zatrudnienie w Polsce

Jeśli nie masz dokumentów, które potwierdzają Twoje okresy ubezpieczenia w Polsce, zaświadczenie o Twoim zatrudnieniu może wydać:

- pracodawca na podstawie akt osobowych pracownika,
- prawny następca pracodawcy na podstawie przejętych akt osobowych pracownika,
- jednostka przechowująca dokumenty zlikwidowanego zakładu pracy (organ założycielski, organ nadrzędny, archiwum lub firma przechowalnicza).

Szczegółowe informacje na temat tego rodzaju dokumentów dostępne są na naszej stronie internetowej. Stworzyliśmy tam bazę zlikwidowanych i przekształconych zakładów pracy. W bazie tej możesz znaleźć informacje o miejscu przechowywania dokumentacji osobowej i płacowej pracowników tych zakładów, a także nazwy i adresy instytucji przechowujących dokumenty pracownicze. Wejść na stronę www.zus.pl i kolejno w zakładki: [Świadczenia] > [Emerytury] > [Baza zlikwidowanych lub przekształconych zakładów pracy].

Nasza instytucja gromadzi dokumentację firm, które przed 1999 rokiem rozliczały składki na ubezpieczenie społeczne za swoich pracowników. Możemy jednak potwierdzić okresy zatrudnienia

i wysokość wynagrodzenia tylko tych osób, które pracowały w firmach zatrudniających do 20 pracowników.

Jak będziemy wypłacać Ci emeryturę lub rentę, jeśli mieszkasz w Mołdawii

Jeśli mieszkasz na stałe w Mołdawii, emeryturę lub rentę możemy wypłacać zgodnie z Twoją decyzją:

- na Twój rachunek bankowy w Mołdawii,
- na Twój rachunek bankowy w Polsce,
- do rąk upoważnionej osoby mieszkającej w Polsce (drogą pocztową).

Wniosek o przekazywanie emerytury lub renty na Twój rachunek bankowy w Mołdawii możesz złożyć:

- bezpośrednio w naszej placówce,
- przez Platformę Usług Elektronicznych ZUS (PUE ZUS),
- listownie – do tej naszej placówki, która wypłaca Ci świadczenie.

Twoją emeryturę lub rentę prześlemy na rachunek bankowy w Mołdawii bez potrącenia zaliczki na podatek dochodowy w Polsce.

Emeryturę lub rentę będziemy wypłacać Ci co miesiąc w dniu wskazanym w decyzji jako termin płatności świadczenia.

Czy jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce, jeśli mieszkasz w Mołdawii

Jeśli mieszkasz w Mołdawii i pobierasz emeryturę lub rentę z ZUS, to nie jesteś objęty ubezpieczeniem zdrowotnym w Polsce. Dlatego z Twojego świadczenia nie potrącamy składki na ubezpieczenie zdrowotne w Narodowym Funduszu Zdrowia (NFZ).

WAŻNE!

Jeśli jesteś emerytem lub rencistą i zmienisz swoje miejsce zamieszkania z Polski na Mołdawię, to wyrejestrujemy Cię z ubezpieczenia zdrowotnego w Polsce.

Jeśli powrócisz na stałe z Mołdawii do Polski, to zgłosimy Cię do ubezpieczenia zdrowotnego w NFZ i będziemy potrącać z Twojej emerytury lub renty składki na ubezpieczenie zdrowotne.

Czy musisz rozwiązać umowę o pracę w Mołdawii, aby otrzymać emeryturę lub rentę z ZUS

Aby otrzymać emeryturę z ZUS, musisz rozwiązać umowy o pracę ze wszystkimi pracodawcami, u których pracowałeś przed nabyciem prawa do emerytury. Rozwiązać musisz również umowy o pracę z pracodawcami w Mołdawii. Jeśli tego nie zrobisz, wstrzymamy wypłatę Twojej emerytury do czasu, aż rozwiążesz stosunek pracy i przedstawiś nam dokument, który to potwierdzi.

Jeśli otrzymasz już emeryturę z ZUS, możesz ponownie się zatrudnić, nawet u tego samego pracodawcy. Nadal będziemy wypłacać Ci emeryturę.

WAŻNE!

Nie musisz rozwiązywać stosunku pracy, gdy ubiegasz się o rentę z tytułu niezdolności do pracy lub rentę rodzinną.

Czy zawiesimy lub zmniejszymy Twoje świadczenie, jeśli pracujesz w Mołdawii

Jeśli otrzymujesz od nas emeryturę lub rentę i pracujesz lub prowadzisz działalność gospodarczą, może to spowodować, że zmniejszymy lub zawiesimy Twoje świadczenie. Zasada ta dotyczy emerytów i rencistów, którzy pracują zarówno w Polsce, jak i w każdym innym państwie, w tym również w Mołdawii. Dlatego musisz nas informować o zarobkach, jakie uzyskujesz.

Które świadczenia możemy zawiesić lub zmniejszyć

Możemy zmniejszyć lub zawiesić:

- emeryturę ustaloną w obniżonym wieku, czyli przed 60 rokiem życia dla kobiet i 65 rokiem życia dla mężczyzn,
- rentę z tytułu niezdolności do pracy,
- rentę rodzinną.

Jakie zarobki spowodują, że zmniejszymy lub zawiesimy świadczenie

Jeśli Twój przychód z pracy lub działalności gospodarczej:

- nie przekroczy 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – będziemy wypłacać Ci świadczenie w pełnej wysokości,

- wyniesie ponad 70% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce, ale nie więcej niż 130% tej kwoty – zmniejszymy Twoje świadczenie,
- przekroczy 130% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce – zawiesimy wypłatę Twojego świadczenia.

Wysokość przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w Polsce ogłasza co kwartał prezes Głównego Urzędu Statystycznego.

Co roku – do końca lutego – musisz dostarczyć nam zaświadczenie o wysokości przychodu za ubiegły rok. Na jego podstawie ustalimy, czy wypłacaliśmy Twoje świadczenie w prawidłowej wysokości.

Kiedy nie zmniejszymy Twojej emerytury lub renty

Nie zmniejszymy ani nie zawiesimy wypłaty Twojego świadczenia, jeżeli masz ustalone prawo do emerytury z ZUS i osiągnąłeś powszechny wiek emerytalny, który w Polsce wynosi:

- 60 lat dla kobiet,
- 65 lat dla mężczyzn.

Jeśli spełniasz te warunki, nie musisz nas informować o osiągnięciu przychodzie.

WAŻNE!

W przypadku gdy masz prawo do emerytury, osiągnąłeś powszechny wiek emerytalny i jesteś uprawniony do renty rodzinnej, którą pobierasz jako świadczenie korzystniejsze niż emerytura – nie zmniejszymy ani nie zawiesimy renty rodzinnej, niezależnie od tego, jak wysokie są Twoje zarobki.

Jakie informacje musisz nam przekazywać, jeśli mieszkasz w Mołdawii

Musisz informować nas na bieżąco o zmianie:

- Twoich danych osobowych, np. imienia, nazwiska,
- Twojego adresu zamieszkania, w tym również państwa zamieszkania,
- numeru rachunku bankowego, na który wysyłamy Ci świadczenie,
- numeru Twojego dokumentu tożsamości lub innego dokumentu (np. paszportu), który wskazywałeś nam w przesyłanej dokumentacji.

WAŻNE!

Na naszej stronie internetowej www.zus.pl oraz w każdej naszej placówce znajdziesz potrzebne formularze, takie jak:

- EROP – Oświadczenie o osiągnięciu przychodu,
- EZZ – Wniosek o zmianę danych osoby zamieszkałej za granicą.

Oświadczenie emeryta lub rencisty

Co roku będziemy Ci wysyłać druk ZUS-RZ-OZS-01 „Oświadczenie emeryta/ rencisty zamieszkałego za granicą o istnieniu dalszego prawa do pobierania świadczenia”.

W oświadczeniu wpisujesz swoje dane identyfikacyjne, m.in.:

- imię i nazwisko,
- datę urodzenia,
- adres zamieszkania.

WAŻNE!

Koniecznienie wpisz datę złożenia podpisu.

Wypełnij oświadczenie czytelnie, podpisz własnoręcznie i odeślij do nas. Twój podpis musi jeszcze potwierdzić uprawniony urzędnik instytucji publicznej lub inna upoważniona osoba. Musi to być osoba, która jest uprawniona do takiej czynności na podstawie przepisów obowiązujących w Mołdawii. Własnoręczność podpisów może potwierdzić również urzędnik polskiej placówki dyplomatycznej lub konsularnej.

Jeśli nie odeślesz nam poprawnie wypełnionego oświadczenia, wstrzymamy wypłatę Twojej emerytury lub renty – do czasu, aż je otrzymamy.

Gdzie możesz uzyskać więcej informacji

Ulotka ta ma charakter ogólny. Więcej informacji dotyczących polskich świadczeń możesz uzyskać:

- w najbliższej jednostce ZUS,
- na stronie internetowej www.zus.pl,
- w Oddziale ZUS w Rzeszowie – Wydziale Realizacji Umów Międzynarodowych (al. Piłsudskiego 12, 35-075 Rzeszów),

- w Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS (COT) pod numerem telefonu: +48 22 560 16 00 z telefonów komórkowych oraz stacjonarnych krajowych i zagranicznych,
- w Centrali ZUS – w Departamencie Rent Zagranicznych (ul. Szamocka 3, 5, 01-748 Warszawa, e-mail: drz@zus.pl).

Informacje dotyczące emerytur i rent z systemu ubezpieczeniowego Mołdawii możesz uzyskać:

- na stronie internetowej www.cnas.md,
- w instytucji mołdawskiej
Narodowa Kasa Ubezpieczeń Społecznych Mołdawii
(Casa Națională de Asigurări Sociale – CNAS)
Gheorghe Tudor, 3
MD-2028, Kiszyniów
Mołdawia

Podstawa prawna

- [1] Umowa między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Mołdawii o ubezpieczeniu społecznym, podpisana w Warszawie dnia 9 września 2013 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1460).
- [2] Porozumienie administracyjne w sprawie stosowania umowy między Rządem Rzeczypospolitej Polskiej a Republiką Mołdawii o ubezpieczeniu społecznym, podpisanej w Warszawie dnia 9 września 2013 r. (Dz.U. z 2014 r. poz. 1462).
- [3] Ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.).
- [4] Ustawa z dnia 30 października 2002 r. o ubezpieczeniu społecznym z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz.U. z 2018 r. poz. 1376, z późn. zm.).

Zdjęcie na okładce:

Skład: Poligrafia ZUS w Warszawie. Zam. nr 2797/19

www.zus.pl

Twój przewodnik po ubezpieczeniach społecznych

Blisko milion odwiedzających każdego miesiąca

Platforma Usług Elektronicznych – sprawy ubezpieczeniowe i rozliczenia przez internet

Drugi najpopularniejszy portal publiczny w Polsce

Łatwe wyszukiwanie przydatnych informacji

Elektroniczna biblioteka ZUS – ulotki, poradniki, informatory w PDF

Przyjazny dla osób z niepełnosprawnością

ZUS | ZAKŁAD
UBEZPIECZEŃ
SPOŁECZNYCH

ul. Szamocka 3, 5
01-748 Warszawa

- Platforma Usług Elektronicznych: www.zus.pl
- Centrum Obsługi Telefonicznej ZUS:
  - 22 560-16-00* dla tel. komórkowych i stacjonarnych
  - * koszt połączenia według umowy klienta z operatorem telekomunikacyjnym
  - Skype: [zus_centrum_obslugi_tel](https://www.zus.pl/skype)
  - e-mail: cot@zus.pl

www.zus.pl